

Juldagen 2021 Uppsala domkyrka

Andra årgångens texter

Håll avstånd och undvik trängsel. Det är ett budskap som verkligen har nått ut till oss – och in i oss – under de senaste åren. Föreskrifterna – påbuden – finns uppsatta vid ingången till varenda affär och de kungörs vid presskonferenser och på hemsidor. Ibland lyser de upp den nattsvarta vinterhimlen när de blinkar mot oss från digitala anslagstavlor.

Föreskrifterna har nått fram till oss och gripit tag i oss på ett sätt som ofta är både synligt och påtagligt. Många av oss bär numera rekommendationerna i våra kroppar som ett spontant reaktionsmönster. Även utan markerade sittplatser och stödlinjer på golvet håller vi avstånd och undviker trängsel. Vi har vant oss vid att bli inräknade och att söka oss till och sitta tillsammans med dem som tillhör vårt sällskap – vår familj eller våra släktingar. Och på senare tid har det dessutom blivit aktuellt för oss att uppvisa både pass och legitimation i sociala sammanhang där detta vanligtvis inte efterfrågas.

Även om bestämmelserna är en olägenhet som vi hoppas att vi snart kommer att slippa så kan vi passa på att dra nytta av dem nu när vi ändå måste förhålla oss till dem. Vi kan använda föreskrifterna som en utgångspunkt när vi gör som jungfru Maria gjorde. Hon tog allt som sades om det nyfödda barnet till sitt hjärta och begrundade det.

Julevangeliet – berättelsen om hur Jesus föddes i Betlehem – inleds med ett kejsarligt påbud om att människor ska räknas in och legitimeras. Därför måste de söka sig till sin angivna plats och sitt släktsammanhang. För Josef och Maria innebär kungörelsen mycket möda och stort besvär. De behöver resa till Betlehem när Maria är höggravid och väl framme – när tiden är inne för henne att föda – möts de av beskedet att härbärget är fullbelagt. Det finns ingen plats kvar för dem där inne.

Ute på fälten – där herdarna befinner sig – finns det dock gott om utrymme. Här är hela den obegränsade himlarymden oändligt nära. Herdarna tillhörde på den här tiden ett samhällsskikt som man inte riktigt räknade med men Gud räknar onekligen med dem. Det är herdarna som

får höra änglasången, gå in till Betlehem och se vad som har hänt för att sedan berätta om detta för folket.

I berättelsen om hur Jesus föddes i Betlehem är relationen mellan trängsel och rymd betydelsefull. Det är också förhållandet mellan avstånd och närhet. Barnet som har kommit till världen, lindats och lagts där det fanns utrymme är Gud med oss. När Guds oändliga verklighet förkroppsligas i Jesus kommer Gud oss så nära som det bara går genom att Gud blir en av oss. Var och en av oss dras på detta sätt in i Gud. Varje människa har en plats i Guds närhet och varje människa får genom Jesus en rymd att växa i hos Gud. Gud räknar med oss alla när julens glädjebud ska nå ut till och in i jordens alla hörn och gripa tag i oss på samma sätt som lovsången och ljuset grep tag i hela den himmelska härskaran.

Dagens episteltext beskriver hur det gudomliga liv som blir synligt och påtagligt i Jesus ska föras vidare av oss och fullkomna vår gemenskap med Gud och med varandra. Det vi hör och ser när vi firar gudstjänst här idag, det vi kan ta på med våra händer när vi tar emot nattsbrödet – det är Guds ärende till oss och till hela världen. Precis som herdarna får också vi berätta om det som vi får höra, se och ta på. Vi är också involverade i julevangeliet.

Episteltexten påminner oss om att vårt vittnesbörd är lika konkret och påtagligt som barnet i krubban. Det ska ta gestalt i vår verklighet. Just nu är relationen mellan trängsel och rymd och förhållandet mellan avstånd och närhet ovanligt centrala i vår värld. Markerade sittplatser och stömlinjer på golvet hjälper oss att skydda livet. Julevangeliet är förvisso av en helt annan karaktär än mänskliga rekommendationer men det hindrar inte att det finns vissa likheter. Julens budskap ska också nå ut i världen och in i oss. Det ska sätta sig i våra kroppar som spontana reaktionsmönster som hjälper Gud att skydda och dela det eviga livet också med och genom oss.

Nya reaktionsmönster kan utvecklas lite lättare den här julen när vi behöver ställa om. När vi inte kan trängas på samma sätt som vi brukar får vi automatiskt få mer utrymme – mer rymd – för att umgås med varandra, med oss själva och med Gud. Bortanför de blinkande reklamskyltarna kan vi beundra samma stjärnhimmel som herdarna i Betlehem såg. Under denna himmel – i denna rymd – får också vi gå livets ärenden på delvis nya vägar. Vi får modigt bidra till att glädjen blir fullkomlig i de gemenskaper som vi är en del av. Numera har vi blivit ganska bra på att odla gemenskap och bygga relationer också på distans. Våra dagsaktuella erfarenheter av att navigera mellan närhet och avstånd kan också bli till

glädje när vi begrundar julevangeliet och tar det till vårt hjärta. Hela världen står inför livshotande utmaningar som påminner oss om att ingen av oss bara kan bry sig om sin egen släkt eller hemstad. Vi måste alla räkna med dem som vanligtvis inte räknas med i våra kretsar. Vår samhörighet med människor över hela jorden är just nu mycket påtaglig. Den konkretionen kan sätta sig i våra kroppar och ge upphov till nya spontana reaktionsmönster som hjälper oss att värna livet också efter de mänskliga påbudens tid.

Håll avstånd och undvik trängsel. Nästa gång som du möter det budskapet kan du upptäcka mer av julevangeliet mellan raderna. Du kan låta kungörelsen påminna dig om änglarna och herdarna. De uppmanar oss inte att bryta mot nu gällande restriktioner men de har något mer att säga oss. Kom nära, säger de. Kom nära Gud som kommer dig oändligt nära i barnet som har fötts i Betlehem. Lev i den rymd som omsluter vår himmel och förbinder vår jord. Den fylls idag av ljus och glädje.

Biskop Karin Johannesson, Uppsala stift

